

SISEMINISTER

MÄÄRUS

**Päästeteenistuse aumärgi liigid ja kirjeldus
ning päästeteenistuse aumärgi
andmise ja kandmise kord**

Määrus kehtestatakse päästeteenistuse seaduse § 23 lõike 2 alusel.

**1. peatükk
Üldsätted**

§ 1. Määruse reguleerimisala

- (1) Määrusega kehtestatakse päästeteenistuse aumärgid, sätestatakse nende klassid ja kirjeldus ning aumärkide andmise ja äravõtmise kord.
- (2) Päästeteenistuse aumärk (edaspidi *aumärk*) antakse eriliste saavutuste eest, mis on oluliselt parandanud inimeste turvalisust, toetanud päästevaldkonna arengut või vaprust eest inimeste või vara päästmisel käesolevas määruses sätestatud alustel.
- (3) Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, antakse koos päästeteenistuse aumärgiga aumärgi saajale aumärgi originaal ja lindilõige ning tunnistus.
- (4) Aumärkide väljastamise kohta peab arvestust vastav päästeasutus.

**2. peatükk
Päästeteenistuse aumärgi liigid**

§ 2. Päästeteenistuse aumärgid

- (1) Päästeteenistuse aumärgi liigid on:
 - 1) Päästeteenistuse Rist;
 - 2) Elupäästja Medal;
 - 3) Päästeasutuse ja päästekeskuse Teenetemedal;
 - 4) Missioonimedal.
- (2) Päästeasutuse ja päästekeskuse teenetemedali liigid on:
 - 1) Päästeameti Teenetemedal;
 - 2) Häirekeskuse Teenetemedal;
 - 3) Ida päästekeskuse Teenetemedal;

- 4) Lõuna päästekeskuse Teenetemedal;
- 5) Lääne päästekeskuse Teenetemedal;
- 6) Põhja päästekeskuse Teenetemedal.

(3) Päästeteenistuse aumärkide ning nende juurde kuuluvate lindilõigete etalonkujutised on esitatud käesoleva määruse lisades 1–11.

§ 3. Päästeteenistuse Risti klassid

Päästeteenistuse Risti klassid on:

- 1) Päästeteenistuse Kuldrist;
- 2) Päästeteenistuse Hõberist;
- 3) Päästeteenistuse Pronksrist.

3. peatükk

Aumärkide kirjeldused

§ 4. Päästeteenistuse Kuldrist

(1) Päästeteenistuse Kuldrist (lisa 1) on 35 mm laiuse rinnalindi küljes kantav rist.

(2) Rist on valge kuumemailiga kaetud kuldne kreeka rist, mille otstes on tipuga risti keskkoha poole suunatud punase kuumemailiga kaetud kolmnurgad. Risti kõigis haarade vahed on viiest kuldsest leegist koosnevad reljeefsed kaunistused. Risti horisontaalsel haaral asetseb sinine kuumemailiga kaetud sammuv lõvi. Risti läbimõõt on 48 mm, lõvi pikkus on 24 mm. Rist kinnitub ümara öösiga lindi külge.

(3) Rinnalint on 35 mm laiune punane muareelint, millel on kaks 7 mm laiust sinist latti. Lindil on kuldne muareest rosett läbimõõduga 22 mm.

§ 5. Päästeteenistuse Hõberist

(1) Päästeteenistuse Hõberist (lisa 2) on 35 mm laiuse rinnalindi küljes kantav rist.

(2) Rist on valge kuumemailiga kaetud hõbedane kreeka rist, mille otstes on tipuga risti keskkoha poole suunatud punase kuumemailiga kaetud kolmnurgad. Risti kõigis haarade vahed on viiest hõbedasest leegist koosnevad reljeefsed kaunistused. Risti horisontaalsel haaral asetseb sinine kuumemailiga kaetud sammuv lõvi. Risti läbimõõt on 48 mm, lõvi pikkus on 24 mm. Rist kinnitub ümara öösiga lindi külge.

(3) Rinnalint on 35 mm laiune punane muareelint, millel on kaks 7 mm laiust sinist latti. Lindil on hõbedane muareest rosett läbimõõduga 22 mm.

§ 6. Päästeteenistuse Pronksrist

(1) Päästeteenistuse Pronksrist (lisa 3) on 35 mm laiuse rinnalindi küljes kantav rist.

(2) Rist on valge kuumemailiga kaetud pronksjas kreeka rist, mille otstes on tipuga risti keskkoha poole suunatud punase kuumemailiga kaetud kolmnurgad. Risti kõigis haarade vahed on viiest pronksist leegist koosnevad reljeefsed kaunistused. Risti horisontaalsel haaral asetseb sinine kuumemailiga kaetud sammuv lõvi. Risti läbimõõt on 48 mm, lõvi pikkus on 24 mm. Rist kinnitub ümara öösiga lindi külge.

(3) Rinnalint on 35 mm laiune punane muareelint, millel on kaks 7 mm laiust sinist latti. Lindil on sinine muareest rosett läbimõõduga 22 mm.

§ 7. Elupäästja Medal

(1) Elupäästja Medal (lisa 4) on 35 mm laiuse rinnalindi küljes kantav medal.

(2) Kuldne medal on ümmargune 35 mm läbimõõduga kuldsetest tammelehtedest reljeefne pärg, millel asub horisontaalselt kuldne 35 mm pikkune sammuv lõvi. Medal kinnitub ümara öösiga lindi külge.

(3) Lint on 35 mm laiune punane muareelint, millel on äärtes kaks 2 mm laiust sinist triipu.

(4) Lindile ja lindilõikele kinnitatakse sammuv asendis kuldne lõvi, mõõtmetega 20x8 mm.

(5) Alates teisest elu päästmisest väljastatakse lint ja lindilõige, millel oleval lõvil on elupäästja medalite arvu tähistav rooma number.

§ 8. Päästeameti Teenetemedal

(1) Päästeameti Teenetemedal (lisa 5) on 35 mm laiuse rinnalindi küljes kantav medal.

(2) Kuldne medal on ümmargune läbimõõduga 35 mm, millel asub reljeefne horisontaalselt valge 22,85x8,5 mm pikkune sammuv lõvi. Medal kinnitub lindi külge ümara öösiga.

(3) Medali tagaküljel on reljeefne kolmnurk mõõtmetega 23,07x20mm, mis tähistab elanikkonnakaitset.

(4) Lint on 35 mm laiune muareelint, värvikombinatsiooniga punane, sinine, punane, mis jagunevad vertikaalselt kolmeks võrdseks osaks 11,6mm laiuselt.

§ 9. Häirekeskuse Teenetemedal

(1) Häirekeskuse Teenetemedal (lisa 6) on 35 mm laiuse rinnalindi küljes kantav medal.

(2) Kulдне medal on ümmargune, läbimõõduga 35 mm, millel asub reljeefne horisontaalselt valge 22,85x8,5 mm pikkune sammuv lõvi, mida ümbritsevad raamina kaheksa tammelehte. Medal kinnitub lindi külge ümara öösiga.

(3) Medali tagaküljel on reljeefne kolmnurk mõõtmetega 23,07x20 mm, mis tähistab elanikkonnakaitset.

(4) Lint on 35 mm laiune muareelint, värvikombinatsiooniga tumehall, roheline, tumehall, mis jagunevad vertikaalselt kolmeks võrdseks osaks 11,6mm laiuselt.

§ 10. Ida päästekeskuse Teenetemedal

(1) Ida päästekeskuse Teenetemedal (lisa 7) on 35 mm laiuse rinnalindi küljes kantav medal.

(2) Kulдне medal on ümmargune, läbimõõduga 35 mm, millel asub reljeefne horisontaalselt valge 22,85x8,5 mm pikkune sammuv lõvi, mida ümbritseb tammelehtedest pärg. Medal kinnitub lindi külge ümara öösiga.

(3) Medali tagaküljel on reljeefne kolmnurk mõõtudega 23,07x20 mm, mis tähistab elanikkonnakaitset.

(4) Lint on 35 mm laiune muareelint, värvikombinatsiooniga punane, kollane, punane, mis jagunevad vertikaalselt kolmeks võrdseks osaks 11,6 mm laiuselt.

§ 11. Lõuna päästekeskuse Teenetemedal

(1) Lõuna päästekeskuse Teenetemedal (lisa 8) on 35 mm laiuse rinnalindi küljes kantav medal.

(2) Kulдне medal on ümmargune, läbimõõduga 35 mm, millel asub reljeefne horisontaalselt valge 22,85x8,5 mm pikkune sammuv lõvi mida ümbritseb tammelehtedest pärg. Medal kinnitub lindi külge ümara öösiga.

(3) Medali tagaküljel on reljeefne kolmnurk mõõtudega 23,07x20 mm, mis tähistab elanikkonnakaitset.

(4) Lint on 35 mm laiune muareelint, värvikombinatsiooniga punane, valge, punane, mis jagunevad vertikaalselt kolmeks võrdseks osaks 11,6 mm laiuselt.

§ 12. Lääne päästekeskuse Teenetemedal

(1) Lääne päästekeskuse Teenetemedal (lisa 9) on 35 mm laiuse lindi küljes kantav medal.

(2) Kulдне medal on ümmargune, läbimõõduga 35 mm, millel asub reljeefne horisontaalselt valge 22,85x8,5 mm pikkune sammuv lõvi mida ümbritseb tammelehtedest pärg. Medal kinnitub lindi külge ümara öösiga.

(3) Medali tagaküljel on reljeefne kolmnurk mõõtudega 23,07x20 mm, mis tähistab elanikkonnakaitset.

(4) Lint on 35 mm laiune muareelint, värvikombinatsiooniga punane, roheline, punane, mis jagunevad vertikaalselt kolmeks võrdseks osaks 11,6 mm laiuselt.

§ 13. Põhja päästeskuse Teenetemedal

(1) Põhja päästeskuse Teenetemedal (lisa 10) on 35 mm laiuse lindi küljes kantav medal.

(2) Kulдне medal on ümmargune, läbimõõduga 35 mm, millel asub reljeefne horisontaalselt valge 22,85x8,5 mm pikkune sammuv lõvi mida ümbritseb tammelehtedest pärg. Medal kinnitub lindi külge ümara öösiga.

(3) Medali tagaküljel on reljeefne kolmnurk mõõtudega 23,07x20 mm, mis tähistab elanikkonnakaitset.

(4) Lint on 35 mm laiune muareelint, värvikombinatsiooniga punane, must, punane, mis jagunevad vertikaalselt kolmeks võrdseks osaks 11,6 mm laiuselt.

§ 14. Missioonimedal

(1) Missioonimedal (lisa 11) on punasest vasest 35 mm diameetriga medal, mille esiküljel on reljeefne kaheksaharuline täht. Selle keskel on laineliselt jaotatud ja emailitud sõõril Eesti lipu värvid: sinine, must ja valge. Tähte ümbritseb reljeefne kiri „EESTI PÄÄSTEMEESKONNA MISSIOONIL OSALENULE”. Medali esikülge ääristab reljeefne kant. Medali tagumine külg on sile, sellele graveeritakse medali number.

(2) Missioonimedalit kantakse 35 mm laiuse muareesiidist rinnalindi küljes. Musta põhivärvusega lindi keskel on 8 mm laiune sinine triip, mida mõlemalt poolt ääristab 2 mm laiune oranž triip. Lindi servadel on 2 mm laiune oranž triip.

(3) Medali lindile kinnitatakse punasest vasest naast missiooni nimetusega.

(4) Medali juurde kuulub lõikes 1 kirjeldatud lindist valmistatud lindilõige mõõtmetega 35x10 mm.

(5) Medali teistkordsel omistamisel väljastatakse tunnistus, vasest naast missiooni nimetusega ning uus lindilõige, millel keskel on punasest vasest araabia number, mis näitab antud medalite arvu.

(6) Medali välismärk väljastatakse üks kord.

4. peatükk

Aumärgi andmine

§ 15. Aumärgi andmise alused

(1) Päästeteenistuse Rist antakse tunnustusena:

- 1) Päästeteenistuse Kuldrist –silmapaistvate riikliku või rahvusvahelise mõjuga teenete eest päästealal;
- 2) Päästeteenistuse Hõberist – keerukate päästetööde juhtimise või silmapaistvate teenete eest päästealal;
- 3) Päästeteenistuse Pronksrist – keerukatel päästetöödel ülesnäidatud vapruste eest või teenete eest päästealal.

(2) Elupäästja Medal antakse tunnustusena inimeste elu päästmisel ilmutatud vapruste ning kangelaslikkuse eest.

(3) Päästeameti Teenetemedal antakse Päästeameti eesmärkide saavutamisele kaasa aidanud oluliste teenete eest.

(4) Häirekeskuse Teenetemedal antakse Häirekeskuse arengusse või eesmärkide saavutamisse antud olulise panuse eest.

(5) Päästkeskuse Teenetemedal antakse päästkeskuse tegevuse arendamise või selle eesmärkide saavutamisele kaasa aidanud teenete eest.

(6) Missioonimedal antakse isikule, kes on osalenud Eesti päästemeeskonna välismissioonil või muul päästevaldkonna rahvusvahelisel operatsioonil.

§ 16. Aumärgi andmise ettepanek

(1) Ettepaneku aumärgi andmiseks võivad päästeasutusele teha:

- 1) päästeasutuse ja struktuuriüksuse juht;
- 2) Häirekeskuse valdkonna juht;
- 3) Siseminister ja Siseministeeriumi kantsler;
- 4) kõik päästeteenistujad, kooskõlastades ettepaneku struktuuriüksuse juhi või valdkonna juhiga, kellele aumärgi kandidaat vahetult allub.

(2) Elupäästja Medali kandidaate võib esitada igakuks, kooskõlastades ettepaneku vastava päästkeskuse juhiga, kelle piirkonnas elupäästesündmus aset leidis.

(3) Ettepaneku Päästeameti päästkeskuse Teenetemedali andmiseks võivad päästkeskusele teha käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikud.

(4) Ettepanek aumärgiga autasustamiseks esitatakse päästeasutusele, kelle koosseisu aumärgi kandidaat kuulub. Autasustamise ettepanek tuleb esitada vastava päästeasutuse peadirektori kinnitatud korra kohaselt.

(5) Kui aumärgi kandidaat ei tööta päästeasutuses, tehakse ettepanek aumärgi andmiseks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikute poolt päästeasutusele.

(6) Aumärgi andmise otsustuskogu töökord ja koosseis kinnitatakse päästeasutuse peadirektori käskkirjaga.

(7) Aumärgi andmata jätmist ei pea põhjendada.

(8) Aumärgi võib anda ka postuumselt.

(9) Autasustamiseks ei esitata isikuid, kellel on kehtiv karistus tahtlikult toimepandud kuriteo või distsiplinaarsüüteo eest, samuti neid, kes on kohtueelse uurimise või kohtu all süüdistatuna kuriteos.

§ 17. Aumärgi andmise otsus

(1) Päästeteenistuse Risti ja Elupäästja Medali andmise otsus vormistatakse valdkonna eest vastutava ministri käskkirjaga vastava päästeasutuse peadirektori ettepanekul.

(2) Päästeameti Teenetemedali ja Missioonimedali andmise otsus vormistatakse Päästeameti peadirektori käskkirjaga.

(3) Häirekeskuse Teenetemedali andmise otsus vormistatakse Häirekeskuse peadirektori käskkirjaga.

(4) Päästkeskuse Teenetemedali andmise otsus vormistatakse päästkeskuse juhi käskkirjaga.

5. peatükk

Aumärgi üleandmine ja kandmine

§ 18. Aumärgi üleandmine

(1) Päästeteenistuse Risti ja Elupäästja Medali annab üle valdkonna eest vastutav minister või tema poolt selleks volitatud isik.

(2) Päästeameti Teenetemedali ja Missioonimedali annab üle Päästeameti peadirektor või tema poolt selleks volitatud isik.

(3) Päästekomitee Teenetemedali annab üle päästekomitee juht.

(4) Päästeameti ja Häirekeskuse peadirektorile annab Päästeteenistuse Risti valdkonna eest vastutav minister.

(5) Häirekeskuse Teenetemedali annab üle Häirekeskuse peadirektor või tema poolt volitatud isik.

(6) Postuumselt antud aumärk antakse üle perekonnaliikmele või lähedasele isikule.

(7) Aumärgi juurde kuulub tunnistus. Päästeteenistuse Risti klassi teenetemedali ja Elupäästja Medalit tunnistusele kirjutavad alla valdkonna eest vastutav minister ja vastava päästeasutuse peadirektor. Päästeasutuste Teenetemedali ja Missioonimedali tunnistusele kirjutab alla vastava päästeasutuse peadirektor. Päästeasutuse struktuuriüksuse Teenetemedali tunnistusele kirjutab alla päästekomitee juht.

§ 19. Päästeteenistuse aumärgi kandmine

(1) Päästeteenistuse Kuldristi, Päästeteenistuse Hõberisti, Päästeteenistuse Pronksristi ning Päästeasutuse Teenetemedalit kantakse vormi või piduliku riietuse vasakpoolsel rinnal paremalt vasakule jaotuse alanevas järjekorras peale riiklikke teenetemärke.

(2) Elupäästja Medalit kantakse vormi või piduliku riietuse vasakpoolsel rinnal paremalt vasakule jaotuse alanevas järjekorras peale riiklikke teenetemärke ja Päästeteenistuse Risti.

(3) Teenete- ja aumärgid on soovitatav kinnitada rinda järgmises järjekorras: riiklikud teenetemärgid, Päästeteenistuse Rist, Elupäästja Medal, Päästeasutuse Teenetemedal, Missioonimedal ning teiste Eesti ametkondade ja organisatsioonide aumärgid, teiste riikide aumärgid.

(4) Vormil ja erariietel võib kanda aumärkide asemel neid asendavaid lindilõikeid mõõtmetega 35 × 9,4 mm, mis järjestatakse sama moodi aumärkide kandmistavaga.

(5) Õhtuvormil, õhtukleidil, frakil või smokingil originaalmõõtmetes aumärke üldjuhul ei kanta.

(6) Päästeteenistuse aumärkide kandmisel muudel juhtudel juhendatakse teenetemärkide kandmise heast tavast.

(7) Aumärki võib kanda üksnes isik, kellele aumärk on antud ja kellele on selle kohta välja antud nimeline tunnistus.

§ 20. Duplikaadi tellimine

Päästeteenistuse aumärgi, lindilõike ja tunnistuse duplikaadi tellib vastav päästeasutus aumärgi kavaleri avalduse alusel ning kulul.

6. peatükk Aumärgi äravõtmine

§ 21. Aumärgi äravõtmine

- (1) Aumärgi andmise otsustanud päästeasutus võib otsustada isikult aumärk ära võtta, kui:
- 1) on jõustunud kohtuotsus, millega isik on süüdi mõistetud tahtliku kuriteo toimepanemises või
 - 2) saavad teatavaks enne aumärgi andmist esinenud asjaolud, millest teadmise korral ei oleks isikule aumärki antud või
 - 3) isiku hilisem käitumine on olnud niivõrd vääritud, et see välistaks talle aumärgi andmise.
- (2) Isik, kellelt on aumärk ära võetud, peab selle tagastama aumärgi andmise otsustanud päästeasutusele.

7. peatükk Rakendussätted

§ 22. Enne määruse jõustumist antud aumärkide kandmine

Enne käesoleva määruse jõustumist välja antud Päästeteenistuse Suurt Kuldristi, Päästeteenistuse Medalit, Päästeameti Kuldsete ja Hõbedaste Tammelehtedega Teenetemedaleid, Elupäästja Medali klassi medaleid ning Päästeameti Rinnamärki võib kanda nende andmise ajal kehtinud korras.

§ 23. Määruse kehtetuks tunnistamine

Siseministri 30. aprilli 2008. a määrus nr 32 „Päästeteenistuse aumärgi liigid ja kirjeldus ning päästeteenistuse aumärgi andmise ja kandmise ning äravõtmise kord“ (RT I, 10.10.2017, 14) tunnistatakse kehtetuks.

§ 24. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. novembril 2026. aastal.

Igor Taro
siseminister

Tarmo Miilits
kantsler

Lisa 1 Päästeteenistuse Kuldrist
Lisa 2 Päästeteenistuse Hõberist
Lisa 3 Päästeteenistuse Pronksrist
Lisa 4 Elupäästja Medal
Lisa 5 Päästeameti Teenetemedal
Lisa 6 Häirekeskuse Teenetemedal
Lisa 7 Ida päästekeskuse Teenetemedal
Lisa 8 Lõuna päästekeskuse Teenetemedal
Lisa 9 Lääne päästekeskuse Teenetemedal
Lisa 10 Põhja päästekeskuse Teenetemedal
Lisa 11 Missioonimedal